



Oslos Skøytevenner

Saksbehandler, innvalgstelefon

Toril Hasle, 69247121

Att.Anders Baumberger

## Tillatelse til brøyting av isbane i Midtsjøvann naturreservat

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Midtsjøvann naturreservat for brøyting av isbane med motorkjøretøy. Dispensasjonen gjelder fra og med desember 2023 og ut mars 2024. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

### Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 13.10.2023 og e-postutveksling i april etter forrige skøytesesong. Det er søkt om tillatelse til brøyting av isbane i Midtsjøvann naturreservat i Nordre Follo kommune.

Søknaden gjelder forlengelse av prøveprosjektet fra forrige sesong med brøyting av isbane (rundløype) med ATV på Midtsjøvann som vist i vedlagt kart. Dere opplyser at det ble en amputert sesong på grunn av mye av/på vær som gjorde det krevende å drifte en naturisbane, og ønsker derfor å forlenge pilotprosjektet. Dere søker om identiske vilkår som dere fikk tillatelse til forrige sesong, kun med den justeringen at brøyting og høvling likebehandles, men teller dobbelt dersom dere på samme dag må brøyte og deretter høvle for tilfredsstillende kvalitet. Dere søker om maks 15 kjøring totalt.

### Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Midtsjøvann naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Midtsjøvann naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 02.10.1992. Formålet med verneområdet er å bevare et næringsrikt vann med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

I henhold til verneforskriften for Midtsjøvann naturreservat § IV punkt 4 er motorisert ferdsel til lands og til vanns forbudt. Statsforvalteren kan gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 48 dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Vi gjør oppmerksom på at § 48 i nml. erstatter kapittel VIII i verneforskriften.



Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

### **Statsforvalterens vurdering**

Dere opplyser i søknaden at ustabil vær førte til en amputert sesong, og at dere kun brøytet tre ganger. Dette gjør at vi ikke har fått svar på hvordan bruken (inkl. slitasje og forsøpling) vil være en mer stabil vinter. Dere ønsker derfor å forlenge prøveprosjektet en ekstra sesong. I tillatelsen vi ga til pilotprosjektet vinteren 2022-23 gjorde vi blant annet disse vurderingene, og de gjelder fortsatt:

«Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Kunnskapen om naturmangfoldet i området er god. Midtsjøvann er en typisk næringsrik kulturlandskapssjø med frodig sumpvegetasjon. Her vokser det flere næringskrevende arter, blant annet smal dunkjevle. I strandsonen langs størstedelen av vannet vokser tette sivbelter, hovedsakelig med takrør. Reservatet er et viktig hekke- og oppvekstområde for andefugl. Andre viktige våtmarksfugler som sivhøne, sothøne, toppdykker og ulike sangere har også hekket her. Midtsjøvann brukes som rasteplass for fugl under trekk. I tillegg overvintrer enkelte arter i reservatet. Reservatet er leveområde for sjeldne og sårbare øyenstikkerarter.

I sørenden av Midtsjøvann ligger det en badeplass. Allerede på vernetidspunktet i 1992 ble badeplassen brukt av lokalbefolkningen, og dette området brukes fortsatt mye i dag. Badeplassen er tilrettelagt med blant annet toaletter, søppelkasser som tømmes av kommunen samt en parkeringsplass som ligger rett utenfor reservatet. Statsforvalteren ønsker at folk skal ha gode naturopplevelser i reservatet. Vi mener imidlertid at det i størst mulig grad må legges til rette for dette uten bruk av motorkjøretøy. Et naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven, og vi ønsker i størst mulig grad at etablering av isbaner brøytet med motorkjøretøy skal skje utenfor naturreservatene.

Isolert sett vurderer vi at bruk av ATV til brøyting av isen i seg selv medfører liten risiko for alvorlige og irreversible skader på naturverdiene. Kjøringen vil i liten grad etterlate seg varige kjørespor og vil normalt ikke medføre vesentlig skade eller ulempe. Forstyrrelsene er avgrenset i tid og dreier seg i hovedsak om støy, på ei tid av året hvor det er mindre fugl i området enn ellers. Det er på den annen side en risiko for at folk vil trekke ut fra banen og at det vil kunne føre til forsøpling, slitasje på kantvegetasjonen og forstyrrelse av dyre- og fuglelivet. I tråd med føre-var-prinsippet kan også risikoen knyttet til slike sidehensyn tillegges vekt i vurderingen av søknaden. Vi anser denne tillatelsen som et prøveprosjekt utført innenfor strenge rammer. Tiltaket vil gi oss erfaringer som vi vil bruke i behandlingen av framtidige søknader om brøyting av isbaner. Hvis det viser seg at prøveprosjektet fører til uforutsette skader eller ulemper for verneverdiene, kan tillatelsen trekkes tilbake med umiddelbar virkning.

Brøytingen vil foregå på vinterstid når vannet er islagt. De fleste fuglene vil da være borte fra området. Det er få fugler på isen, men overvintrende fugler og andre dyr vil oppholde seg i



randsonen. Aktiviteter ute på isen i en viss avstand fra randsonen vil være mindre forstyrrende enn aktiviteter i og nær randsonen. En viktig forutsetning for å gi tillatelse til brøyting av isbane på Midtsjøvann er at den forkortede rundløypa holder seg minst 100 meter unna land i øst, vest og nord for å unngå forstyrrelser av dyr og fugler og unngå mulig slitasje på kantvegetasjonen (sidehensyn nevnt tidligere). En annen viktig forutsetning for å gi tillatelse til en forkortet rundløype i Midtsjøvann er at det allerede er en badeplass med blant annet toaletter og søppelkasser i naturreservatet. Ankomst via turveien og stranda gjør at det ikke er behov for å fjerne/ødelegge vegetasjon for å kjøre ut på isen.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og lokalisering tas i bruk. I denne saken ser vi det som viktig at brøytingen skjer i en viss avstand fra biotopene i strandsonen, se vilkårene under.

(...)

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av tiltaket skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Etter vår vurdering vil tiltaket ikke kunne bidra til at den samlede belastningen på økosystemet blir for stor, forutsatt at vilkårene under avsnittet «Vedtak» oppfylles.»

I motsetning til fjorårets tillatelse ber dere om at brøyting og høvling likebehandles kommende sesong, men at det teller dobbelt dersom dere på samme dag må brøyte og deretter høvle for tilfredsstillende kvalitet. Dere skriver at hvorvidt det høvles eller måkes for å oppnå tilfredsstillende isbanekvalitet ikke bør ha noe å si, ettersom høvling kun er en annen måte å fjerne snø og is fra banen på, og bråker mindre enn bruk av skjær foran på ATV'en. Dere opplyser at med store temperaturvariasjoner er det nokså tilfeldig om behovet er høvling eller måking. Dere erfarte i fjor at hvis dere ikke kan høvle med mindre det også har snødd, så er grunnlaget for å drifte banen i praksis borte. Så lenge en tillatelse til høvling ikke utvider det totale antallet kjøringene kan vi godtar vi at brøyting og høvling likebehandles. Maksantallet på 15 kjøringene totalt i sesongen beholdes fra i fjor.

Dersom brøyting/høvling av isbane med ATV begrenses til maks 15 turer og holder avstand til land vil tiltaket etter vår vurdering ikke være i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkaene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

### **Vedtak**

Statsforvalteren gir tillatelse til brøyting av isbane i Midtsjøvann naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Traseen skal brøytes som vist i vedlagt kart. Minimumsavstand til takrørbeltene i øst, vest og nord er 100 meter.
- Tillatelsen gjelder for 15 ganger med motorisert måking/høvling av isen.
- Tillatelsen gjelder kun én ATV på isen om gangen.
- Dispensasjonen er gyldig ut mars 2024.
- Oslos skøytevenner er ansvarlige for å informere brukerne av isbanen om:
  - o at de oppholder seg i et naturreservat og at ødeleggelse av vegetasjonen er forbudt
  - o at all søppel må legges i søppelkassene eller tas med hjem



- at rasting bør skje på badeplassen
- Tillatelsen er gitt som et prøveprosjekt. Innen 01.05.24 skal dere sende oss en oppsummering av sesongen. Den skal blant annet inneholde:
  - Evaluering av sesongen
  - Antall ganger dere har brøytet/høvlet isen med ATV
  - Om det har skjedd episoder som er uheldige for naturverdiene i reservatet
  - Beskrivelse av gjennomføring av informasjonstiltak
  - Om folk har trukket ut fra isbanen og inn i kantsonene, og om det har blitt slitasje på kantvegetasjonen
  - Om dere har observert forsøpling, rester av bål eller lignende
  - Etter perioder med mye folk som har bruk isbanen ønsker vi at dere tar bilder for å dokumentere eventuell slitasje
- Oslos skøytevenner er ansvarlige for å plukke søppel på isen med jevne mellomrom hvis det oppstår forsøpling.
- Drivstoff skal fylles på land, ikke på isen.
- I forkant av hvert tilfelle av brøyting med ATV skal det sendes melding til Statens naturoppsyn på mobilnummer 93 00 23 33.
- Hvis det viser seg at tiltaket fører til uforutsette skader eller ulemper for verneverdiene, kan tillatelsen trekkes tilbake.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelse etter motorferdselloven fra kommunen, og at brøytingen avklares med berørte grunneiere. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

### **Klageadgang**

Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

### **Vedlegg**

- Kart fra søknaden - viser plassering av tiltaket

Med hilsen

Karsten Butenschøn  
seksjonssjef  
Klima- og miljøvernavdelingen

Toril Hasle  
seniorrådgiver

*Dokumentet er elektronisk godkjent*

